

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

SFS 2021:668

Publicerad
den 23 juni 2021

Utfärdad den 17 juni 2021

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² i fråga om lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

dels att rubriken till lagen samt 1 kap. 1, 2 och 3 §§, 2 kap. 1–6 §§, 3 kap. 1–1 b, 1 d, 1 e och 3 §§ och 3 a kap. 1–3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 1 kap. 3 a § och 2 kap. 1 b, 7 och 8 §§, av följande lydelse.

Lag om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen

1 kap.

1 §³ Lagen innehåller bestämmelser om kriterier som biodrivmedel och biobränslen ska uppfylla för att anses vara hållbara (hållbarhetskriterier) och om hållbarhetsbesked som ska visa detta. Lagen innehåller även bestämmelser om anläggningsbesked.

2 §⁴ I denna lag betyder

agrobiomassa: biomassa som produceras inom jordbruket,

biobränslen: fasta, gasformiga eller flytande bränslen som framställs av biomassa och som används för andra energiändamål än motordrift,

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, av skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, inklusive industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

biodrivmedel: flytande eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för motordrift,

livsmedels- eller fodergrödor: stärkelserika grödor, sockergrödor eller oljegrödor som produceras på jordbruksmark som huvudgrödor, dock inte

1. restprodukter och avfall,
2. material som innehåller både cellulosa och lignin, eller
3. mellangrödor som inte kräver att ytterligare mark tas i anspråk,

¹ Prop. 2020/21:185, bet. 2020/21:MJU24, rskr. 2020/21:374.

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

³ Senaste lydelse 2020:1044.

⁴ Senaste lydelse 2020:1044.

avfall: ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med, dock inte ett ämne som avsiktligt har manipulerats eller kontaminerats för att anses som avfall,

restprodukt: ett ämne som inte är den eller de slutprodukter som en produktionsprocess direkt ska producera eller är huvudsyftet med processen och där produktionsprocessen inte avsiktligt ändrats för att producera ämnet,

produktionskedja: den produktionsprocess som pågår fram till och med användningen av biodrivmedlet eller biobränslet och börjar med

– odling av biomassa, inbegripet framställning av gödsel för odlingen, eller

– omhändertagandet av avfall eller restprodukter som biodrivmedlet eller biobränslet framställs av, om inte restprodukterna har uppkommit direkt i en jordbruks-, vattenbruks-, fiske- eller skogsbruksverksamhet, och

skogsbiomassa: biomassa som produceras inom skogsbruket.

3 §⁵ För att biodrivmedel och biobränslen ska anses som hållbara ska hållbarhetskriterierna i 2 kap. 1–7 §§ vara uppfyllda. Om sådana drivmedel eller bränslen framställts av avfall eller restprodukter, gäller bara kriteriet i 2 kap. 1 § utom i fall som anges i andra stycket.

Om biodrivmedel eller biobränslen framställts av

– restprodukter som uppkommit direkt i en vattenbruks-, fiske- eller skogsbruksverksamhet gäller kriterierna i 2 kap. 1–7 §§,

– restprodukter som uppkommit direkt i en jordbruksverksamhet gäller kriterierna i 2 kap. 1–8 §§, och

– avfall som uppkommit direkt i en jordbruksverksamhet gäller kriterierna i 2 kap. 1 och 8 §§.

Fast kommunalt avfall från biomassa som används för produktion av el, värme och kyla ska anses som hållbart även om hållbarhetskriterierna i 2 kap. inte är uppfyllda.

3 a § I fråga om fasta eller gasformiga biobränslen gäller 3 § första och andra styckena endast bränslen som används för produktion av el, värme, kyla eller bränslen i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 20 megawatt för fasta biobränslen och på minst 2 megawatt för gasformiga biobränslen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vad som avses med anläggningar och sammanlagd installerad tillförd effekt.

2 kap.

1 §⁶ För att biodrivmedel och flytande biobränslen ska anses som hållbara ska användningen av dem medföra att utsläppen av växthusgaser understiger de utsläpp som användningen av fossila bränslen hade gett, med

1. minst 50 procent, om biodrivmedlet eller det flytande biobränslet har producerats i en anläggning som har tagits i drift senast den 5 oktober 2015,

2. minst 60 procent, om biodrivmedlet eller det flytande biobränslet har producerats i en anläggning som har tagits i drift efter den 5 oktober 2015, och

3. minst 65 procent, om biodrivmedlet eller det flytande biobränslet har producerats i en anläggning som har tagits i drift efter den 31 december 2020.

⁵ Senaste lydelse 2017:1094.

⁶ Senaste lydelse 2017:1094. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur minskningen av utsläppen av växthusgaser för de biodrivmedel och flytande biobränslen som avses i första stycket ska beräknas.

1 a §⁷ För att fasta och gasformiga biobränslen ska anses som hållbara vid produktion av el, värme eller kyla ska användningen av dem medföra att utsläppen av växthusgaser understiger de utsläpp som användningen av fossila bränslen hade gett, med

1. minst 70 procent, om anläggningen där biobränslet används har tagits i drift efter den 31 december 2020, och

2. minst 80 procent, om anläggningen där biobränslet används har tagits i drift efter den 31 december 2025.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur minskningen av utsläppen av växthusgaser för de biobränslen som avses i första stycket ska beräknas.

1 b § En anläggning anses ha tagits i drift enligt 1 och 1 a §§ så snart det vid anläggningen förekommer fysisk produktion av biodrivmedel, flytande biobränslen eller el, värme eller kyla från fasta eller gasformiga biobränslen.

2 §⁸ För att biodrivmedel och biobränslen ska anses som hållbara får de inte produceras av agrobiomassa från mark som den 1 januari 2008 eller senare utgjordes av någon av följande typer av områden, oavsett om marken fortfarande är av detta slag eller inte:

a) naturskog eller annan trädbevuxen mark med inhemska arter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte störts i betydande utsträckning,

b) gräsmark med stor biologisk mångfald som i avsaknad av mänsklig verksamhet förblir gräsmark och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och sina ekologiska särdrag och processer,

c) gräsmark med stor biologisk mångfald som i avsaknad av mänsklig verksamhet skulle upphöra att vara gräsmark och som är rik på arter och inte skadad,

d) områden som i lag eller genom beslut av en myndighet har utsetts för naturskydd, eller

e) skog eller annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald som är rik på arter och inte skadad eller som av en myndighet har konstaterats ha stor biologisk mångfald, om det inte finns belägg för att råvaruuttaget varit oskadligt ur naturskyddssynpunkt.

Första stycket gäller dock inte

a) om ett område som avses i första stycket b eller c är mindre än en hektar eller om det inom ett område som anges i första stycket c är nödvändigt att skörda råvaror för att bevara markens status som gräsmark, eller

b) om produktion av råvaror till biodrivmedel och biobränslen inte påverkar de syften som gäller för ett sådant område som anges under första stycket d.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kriterier och geografisk räckvidd för de områden som anges i första stycket.

⁷ Senaste lydelse 2017:1094.

⁸ Senaste lydelse 2011:1065.

3 §⁹ För att biodrivmedel och biobränslen ska anses som hållbara får de inte produceras av agrobiomassa från mark inom områden som den 1 januari 2008 eller senare har utsetts till skyddsområden för att skydda sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter, som är erkända i internationella avtal eller som ingår i förteckningar som har utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen. Detta gäller oavsett om marken fortfarande är av detta slag eller inte.

Första stycket gäller endast om produktion av agrobiomassa till biodrivmedel och biobränslen påverkar de syften som gäller för ett sådant område som anges i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kriterier och geografisk räckvidd för de områden som anges i första stycket.

4 §¹⁰ För att biodrivmedel och biobränslen ska anses som hållbara får de inte produceras av agrobiomassa från mark som den 1 januari 2008 utgjordes av någon av följande naturtyper, men som inte längre gör det när råvarorna skördas:

a) våtmarker, varmed avses mark som under hela året eller en betydande del av året är täckt eller mättat av vatten,

b) kontinuerligt beskogade områden, varmed avses markområden som omfattar mer än ett hektar med träd som är högre än fem meter och ett krontak som täcker mer än 30 procent av ytan eller med befintliga träd som kan uppnå dessa värden, eller

c) markområden som omfattar mer än ett hektar med träd som är högre än fem meter och ett krontak som täcker mellan 10 och 30 procent av ytan eller med befintliga träd som kan uppnå dessa värden.

Första stycket gäller dock inte om ändrad markanvändning inom ett område som anges under c medför att kraven i 1 § uppfylls.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kriterier och geografisk räckvidd för de områden som anges i första stycket.

5 §¹¹ För att biodrivmedel och biobränslen ska anses som hållbara får de inte produceras av agrobiomassa från mark som den 1 januari 2008 var torvmark, om det inte visas att odling och skörd av råvaran inte medför dränering av tidigare odikad mark.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kriterier och geografisk räckvidd för de områden som avses.

6 § För att biodrivmedel och biobränslen som har producerats av skogsbiomassa ska anses som hållbara ska det visas att det finns både en nationell eller regional lagstiftning som är tillämplig inom avverkningsområdet och system för övervakning och kontroll av samma område som säkerställer att

1. avverkningsverksamheten sker på ett lagenligt sätt,
2. skogsföryngring sker på avverkade arealer,
3. arealer som utsetts för naturskydd skyddas,

⁹ Senaste lydelse 2011:1065.

¹⁰ Senaste lydelse 2011:1065.

¹¹ Senaste lydelse 2011:1065.

4. det vid avverkningen tas hänsyn till att jordbeskaffenheten och den biologiska mångfalden ska bevaras, så att skadeverkningarna minimeras, och

5. avverkningen upprätthåller eller förbättrar skogens produktionskapacitet på lång sikt.

Även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, ska biodrivmedel och biobränslen anses som hållbara om det visas att det finns ett förvaltningssystem för ursprungsområdet som säkerställer att villkor som motsvarar dem som anges i det stycket är uppfyllda.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur det ska visas att villkoren avseende de system för övervakning, kontroll eller förvaltning som anges i första och andra styckena är uppfyllda.

7 § För att biodrivmedel och biobränslen som har producerats av skogsbiomassa ska anses som hållbara ska det visas att det land eller den regionala organisation för ekonomisk integration där skogsbiomassan har sitt ursprung är part i Parisavtalet och

1. har lagt fram ett sådant nationellt fastställt bidrag (NDC) för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC), som omfattar utsläpp från och upptag inom jordbruk, skogsbruk och markanvändning och som säkerställer att förändringar i kollager i samband med skörd eller avverkning av biomassa tillgodoräknas landets åtagande att minska eller begränsa utsläppen av växthusgaser i enlighet med det nationellt fastställda bidraget, eller

2. har en nationell eller regional lagstiftning som är tillämplig när det gäller utvinning för att bevara och stärka kollager och kolsänkor, i enlighet med artikel 5 i Parisavtalet, och visa att rapporterade utsläpp från sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk inte överstiger upptaget.

Även om villkoren i första stycket inte är uppfyllda, ska biodrivmedel och biobränslen anses som hållbara om det visas att det finns ett förvaltningssystem för ursprungsområdet som säkerställer att kollager och kolsänkor i skogen bibehålls eller förbättras på lång sikt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur det ska visas att villkoren som anges i första och andra styckena är uppfyllda.

8 § För att biodrivmedel och biobränslen som produceras av avfall eller restprodukter som har uppkommit direkt i en jordbruksverksamhet ska anses som hållbara ska det visas att det finns övervaknings- eller förvaltningsplaner för att hantera påverkan på jordbeskaffenheten och markens kollager.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om hur det ska visas att villkoren avseende de övervaknings- och förvaltningsplaner som anges i första stycket är uppfyllda.

3 kap.

1 §¹² Rapporteringsskyldig är den som

1. enligt 4 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi är skattskyldig för bränsle som helt eller delvis utgörs av biodrivmedel,

2. i yrkesmässig verksamhet använder ett flytande biobränsle,

¹² Senaste lydelse 2011:1065. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket utgår.

3. i yrkesmässig verksamhet använder ett fast biobränsle för produktion av el, värme, kyla eller bränslen i en anläggning med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 20 megawatt,

4. i yrkesmässig verksamhet använder ett gasformigt biobränsle för produktion av el, värme, kyla eller bränslen i en anläggning med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 2 megawatt, eller

5. inte omfattas av 1–4 men ansöker om hållbarhetsbesked av något annat skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från rapporteringsskyldigheten enligt första stycket.

1 a §¹³ Den som är rapporteringsskyldig ska genom ett kontrollsystem säkerställa att de biodrivmedel och biobränslen som ska rapporteras är att anse som hållbara.

Den rapporteringsskyldige ska genom överenskommelser, direkt eller indirekt, med samtliga aktörer i hela produktionskedjan och genom stickprov hos dessa aktörer säkerställa att kravet i första stycket uppfylls.

En rapporteringsskyldigs kontrollsystem ska granskas av en oberoende granskare. Granskaren ska kontrollera att kontrollsystemet är korrekt, tillförlitligt och skyddat mot bedrägerier. Granskningen ska också innehålla en utvärdering av den metod för stickprov som ska ingå i kontrollsystemet och stickprovets frekvens. Dessutom ska granskningen innehålla en utvärdering av de uppgifter som den rapporteringsskyldige har lämnat om sitt kontrollsystem.

Den oberoende granskaren ska i ett intyg avge ett utlåtande om kontrollsystemet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kontrollsystem och granskning av sådana system.

1 b §¹⁴ Den som är rapporteringsskyldig ska till tillsynsmyndigheten ge in en beskrivning av sitt kontrollsystem tillsammans med den oberoende granskarens intyg.

Tillsynsmyndigheten ska i ett särskilt beslut fastställa om den rapporteringsskyldiges kontrollsystem uppfyller kraven enligt 1 a § (hållbarhetsbesked).

Ett hållbarhetsbesked gäller tills vidare men ska omprövas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om beskrivning av kontrollsystem samt fastställande och omprövning av hållbarhetsbesked.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om styrkande av hållbarhet hos biodrivmedel och biobränslen.

1 d §¹⁵ Ett hållbarhetsbesked ska återkallas helt eller delvis av tillsynsmyndigheten om

1. den rapporteringsskyldige eller någon som ingår i den rapporteringsskyldiges produktionskedja bryter mot åtagandena i kontrollsystemet på ett sådant sätt att det med fog kan antas att de biodrivmedel och biobränslen som rapporteras inte kan anses vara hållbara,

¹³ Senaste lydelse 2011:1065.

¹⁴ Senaste lydelse 2011:1065.

¹⁵ Senaste lydelse 2017:1094.

2. den rapporteringsskyldige eller någon som ingår i den rapporteringsskyldiges produktionskedja bryter mot åtagandena i kontrollsystemet på ett sådant sätt att hållbarheten hos de biodrivmedel och biobränslen som den rapporteringsskyldige rapporterar inte kan bedömas på ett tillfredsställande sätt, eller

3. det är uppenbart att de biodrivmedel och biobränslen som rapporteras inte kan anses som hållbara trots att åtagandena i kontrollsystemet iakttas.

Ett hållbarhetsbesked får även återkallas om rapporteringsskyldigheten har upphört.

Återkallelse enligt första stycket får inte ske vid ringa felaktigheter.

Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart.

1 e § Den som är rapporteringsskyldig enligt 1 § första stycket 1–4 ska lämna uppgifter

1. för bedömningen av hållbarhetskriterier enligt denna lag,

2. för Sveriges rapportering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och för rapportering till den unionsdatabas som inrättas enligt samma direktiv, och

3. om sådana mängder biodrivmedel eller biobränslen som avses i föreskrifter som meddelats med stöd av andra stycket 1.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldigheten att lämna uppgifter och om undantag från den skyldigheten, och

2. att den som är rapporteringsskyldig ska informera konsumenter om vilken typ av biobränsle som används i den yrkesmässiga verksamheten och om bränslets geografiska ursprung.

3 §¹⁶ Myndigheter som utövar tillsyn över att lagar följs där uppfyllda hållbarhetskriterier utgör ett villkor för att komma i fråga för en rättighet ska, på begäran av tillsynsmyndigheten enligt denna lag, överlämna uppgifter som kan bidra till att identifiera rapporteringsskyldiga enligt 1 § och om den mängd biodrivmedel som utgör eller ingår i bränsle för vilket den rapporteringsskyldiges skattskyldighet har inträtt enligt 5 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi.

3 a kap.

1 §¹⁷ Ett anläggningsbesked får begäras av den som är

1. rapporteringsskyldig för ett biodrivmedel enligt 3 kap. 1 § första stycket 1, eller

2. skattskyldig för ett gasformigt biobränsle enligt 4 kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi.

Med anläggningsbesked avses ett beslut av tillsynsmyndigheten om att det finns ett kontrollsystemet som visar att ett bränsle eller den anläggning där bränslet har producerats uppfyller de krav som följer av detta kapitel.

2 §¹⁸ För ett biodrivmedel som läggs till grund för avdrag enligt 7 kap. 3 a eller 3 b § lagen (1994:1776) om skatt på energi ska kontrollsystemet visa att bränslet

¹⁶ Senaste lydelse 2017:1094.

¹⁷ Senaste lydelse 2020:1044.

¹⁸ Senaste lydelse 2020:1044.

1. inte är framställt av livsmedels- eller fodergrödor, eller
2. är framställt av livsmedels- eller fodergrödor men har producerats i en anläggning som tagits i drift före den 31 december 2013 och inte är fullständigt avskriven.

3 §¹⁹ Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av kontrollsystemet och de krav som enligt 2 och 2 a §§ måste vara uppfyllda för att ett anläggningsbesked ska kunna ges.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021.

2. I fråga om leverans eller användning av biodrivmedel eller biobränslen som en aktör har i lager vid ikraftträdandet eller har avtalat om före den tidpunkten och som avser leverans före den 1 juli 2022, ska de nya bestämmelserna inte utgöra grund för återkallelse av hållbarhetsbesked eller hinder för tillsynsmyndigheten att besluta om sådana besked.

På regeringens vägnar

ANDERS YGEMAN

Pontus Söderström
(Infrastrukturdepartementet)

¹⁹ Senaste lydelse 2015:838.